

K. Heikkinen

Seitsemän Veljestä. Kertomus,

Teknyt A. Kivi.

YRJÖ WEILIN, HELSINKI.

10. wihko.

OLAFSANTO WEILIN JA OUSKARTTERIJÄ

hinta 90 p

heidän piti aatteleman kaikesta tästä, seisoiwat he ja tuijottelivat poistuwien perään, kunnes nimismiehen rattaat katosiwat kaarewalla tiellä.

Timo. Ruinka se komsarjus on wanhettunut, sitten kuin viimeiseksi näimme hänen Ruokalan korwessa äitimme ja kylänwäen kanssa.

Juhani. Mitä sinä, Lapo, aattelet tästä nimismiehen koreasta puheesta?

Hapo. Runnon mieheksi hänen luulisin ja että hän kanssamme haasteli wakaasta rinnasta, mutta seisikäämme wahtia, sillä herroihin ei ole luottamista.

Juhani. Seisikäämme walmiina kaappaisemaan kohden fusien kotoa. Sänellä on peeweli nahassa, hän koettaa wietellä meitä paulaan.

Tuomas. Kotiamme takaisin tahtoi hän meitä narrata walmiiksi saaliiksensa palattuaan Viertolasta, joukko miehiä seurassa, koska tiedetään, ettei ole wähillä woimilla iskettävä Jukolan sarjaan. Hän tulee ja korjaa meidät koreasti talteen, jos häntä warromme.

Juhani. Hä, niinhän minäkin aattelen. Hän on pyhymissä, ankarassa ajossa, ja me olemme otukset, joita hän kiehtoo. Raiketi on tapahunut hirweätä, josta ei enää kasarmikaan wapahda. Siis ei nyt muuta kuin sisin passi kouraan ja paikalla metsään! Maantieltä pois, pojat!

Hapo. Uh! mikä on tehtävänänä!

Juhani. Raikki on jo tehty; tässä on seitsemän walmista metsäsisfiä. Mutta koettakaamme olla niin siemiä, niin armeliaita ryöwäreitä kuin mahdollista, pyytäen aina ensin koreasti nälkämme

Seitsemän veljestä

kämme sammutteen; niin, niin, ja ellei hyvällä helttiä, niin wäkiryynnäköllä tulkoon sitten, mutta aina voimme karkata werenwuodatukselta ja murhaa. Mennään nyt!

Simeoni. Juhani, Juhani, mitä haastelet!

Hapo. Uh! missä on nyt karkain veljesten turva?

Juhani. Sislien retkillä! Mennään nyt!

Tuomas. Kitaras jo kiinni, sinä hurja hullu! Ennen astelen tästä Siperian ikityhmyyteen, kuin rupean syömään ryövärien leipää. Sinä villitty, onko tarkoituksesi wakaa, wai leikitoitteletko mielettömyyttä leikkiä? Mitä pitää minun sinusta aatteleman?

Juhani. Voi veljeni! tämä heikki on kiertänyt pääni pyörään, ja enhän juuri tiedä, mitä puhun ja teen. Nimismieshän tässä oli ja katosi taas kuin tuuliin ja pilviin; mutta onpa sitten mielestäni aikoja mennyt, aikaa siitä on, aikaa! Tuonne hän katosi, mihin peukalosormeni osoittaa kuin Saula-Matin peukalosormi. Tuonne hän katosi sawuun, ja keskellä sawua singahdelti jotaorhin walkea harja. Mutta siitä on niin pitkä aika, niin pitkä!

Tuomas. Ras niin!

Hapo. Mitä nyt, mitä nyt!

Tuomas. Se näette, weljet, ettei Juholaakaan aina juuri ammuta samalta oksalta, jolla hän istuu.

Lauri. Mitä siinä filmiäsi wäänteleet ja päättäsi keikuttelet ja huokaillet sieraimistat tuolla lailla? Niin mar'! Riittä että on aivosi eheä.

Tuo-

Yhdestoista luku

Tuomas. Niin, niin, hän peitelsköön äsköistä tyhmyyttänsä, niinkuin hän parhaiten taitaa. Mutta mitä helvettä tefisimme nyt? Sanooppas, Lapo.

Hapo. Minä en tiedä.

Eero. Ruulkaat, weljet: emmehän tuota vielä warmaan tiedä, oliskohan nimismiehen haaroissa kettu meitä kohtaan.

Lauri. Minä uskon toisin, sillä katselinpa häntä tarkasti filmäterään, ja siinä ei wilahdellut wilppiä. Ja harmitkaas. Miksi olisi hän tullut ilman miesvoimia aina tähän asti, waikka hänen tiellänsä on mökkejä ja kyllä? Miksi kulkisi hän ohi Impiwaaran seudun aina Wiertolan kartanoon, josta hänellä on vähemmin awun toivetta kuin suurista kyllistä, jotka hän on heittänyt jälkeensä? Rummallista! Wiertolasta palaisi hän taasen takaisin tämän huikean matkan, palaisi miesjoukkonsa kanssa viimein kohden pirttiämme. Sulluuksia! Eihän mallaa tämä yhteen nimismiehemme ennen aina wiifasten ja wikkeliä tuumien kanssa.

Hapo. Ei tahdo mallata, sen huomaa minäkin, mutta eipä siinä kylliksi luotettawaa. Luuletpa nyt aprikoitsewas asiaa kowinkin wiifaaasti, mutta katsos, kuinka usein tapahtuu: usein on asian laita päinwastoin, kuin parhaan, wiifaimman miehen järki on sen osoittanut. Ja onpa meillä pelkoon syytä. Rikoksemme on lain silmissä suuri, ankaran suuri; ja huomaa kuinka tarwattoman, kuinka erinomaisen ystävällisesti tuo nimismies haasteli kanssamme.

Tuo-

Seitsemän weljestä

Tuomas. Ei ollut se rehellisyyden kieltä, vaan kiehuipa sappea sen hunajan alla. Mutta mitä nyt tekisimme?

Eero. Tehkäämme näin: käykäämme kotia kerta vielä, mutta älkäämme wiipykö hetkeäkään pirtissä, vaan heittäkäämme telkeämättä sen ovi, joka näyttää niinkuin olisivat sen asukkaat koreasti kotona, ja itse istumme kätkössä Impiwaaran luolissa ja rotkoissa; siellä oljentelemme pari kolme vuorokautta, tähtäellen tarkasti lakkaamatta alas kohden pirttiämme. Jos nyt tämän ajan kulussa lähestyi nimismies huonetamme voimiensa, niin olemmehan aina kohta walmiina karkuteille wuorten ja metsien suojassa. Mutta ellei tuosta mitään ilmestyi noin kolmen yön ja päivän mentyä, niin kaukana on meistä kaikki waara.

Tuomas. Siinähan neuvo ja hywä.

Hapo. Me teemme niin.

Tuomas. Räkäämme takaisin; tule, Suho, ja pane pois tuo morakas muoto.

äksivät he käymään taasen kohden Impiwaaraa ja seisoiwat pian kotonsa pihalla. Seuraten Eeron neuvoa, kiersivät he lintun owelta pois, kiipesivät ylös wuorelle ja kättivät itsensä tarkoin, mikä mukawaan kallion halkeemaan, mikä näreitten werhoon wuoren penkereille. Siellä he wenyivät, teroittaen kiehtowan
fil-

Yhdestoista luku

filmänsä alas kohden pirttiä, ympäri kantoista ahoa ja pitkin kolkon metsän rantaa. Siellä he lepäsivät, pitivät vuorotellen waktia kolmen vuorokauden kuluesssa, söivät tuohifonteistanja ja sammuttivat janonsa kirikkaasta lähteestä, joka wuoren harjulta kumpuili ylös ja wuodatti laineensa alas pitkin kallioista tietä. Hauskasti siinä pieni puronen lirisi päivän pitkän kestäessä, lirisi kestäessä kuutamaisen yön, soiden wartioitsewan weljen kuultelemaan kormaan.

utta kun kolmantena päivänä aurinko jo kiirehti lastuansa kohden, astuivat weljekset wuorelta alas, käwiwät pirttiinsä, iloiten sydämessään, koska näytti että oli heidän pelkonsa turha. Mutta ei katsoneet he kuitenkaan vielä ihan luotettawaksi asiaansa, waan filmäilivät yhä waroten affunasta ulos. Siitä seuraawana päivänä lähetettiin wakoja ulos, lähetettiin Alapo, saattamaan heille wisseyttä luja. Vuorokauden wiipyi hän kylissä ja taloissa, ja koska hän palasi, nähtiin hänen kaswoillaan rauhan sanoma. Ja istuivat he nyt miehissä honkaisen pöydän ympärille, ja Alapo, istuen itse pöydän päässä, rupesti kertoilemaan weljillensä, mitä oli kuullut.

Hapo. Weljet! hän on werraton mies, tuo meidän wallešmanni; hän on tehnyt, niinkuin hän sanoi, ja niin on asiamme laita. Soukolan mie-

Seitsemän weljestä

miehet, waikka onkin monella etujalassa aika patti, tai päässä millä korkea kuhmo, millä pahoin irvistävä reikä, eivät hiiskahda lainkäymisestä sanaakaan, eivätkä oman käden kostoista; ja nimismiehen toimesta, hänen hirweistä uhkauksistansa kaikki tämä. Ja mitähän nyt tuumiskelee meistä rowastimme? Niin, ukko on suonut meille rauhan, ikuisen rauhan; sillä hän on päättynyt uskoon, jota nimismies hänelle on wakuuttanut, että kowa leikki meitä kohtaan olisi iankaikkiseksi tuhoksemme. Mutta huomattaat vielä: Koska tuo Härkämäki, oiwa äijä ainakin sentään, jutellessaan eräänä päivänä rowastin kanssa, oli myös meistäkin jotain maininnut, sanonut jörähtäen: „kukas tietää, waikka tulisi pojista vielä oikein jupisteerit“, niin tuohonpa oli lausunut pappi, että suuri olis hänen ilonsa ja riemunsa Herrassa, jos se ihme tapahtuisi, että Sukolan weljekset kerran astuisivat hänen eteensä, lukien wälttämäisesti sisältä ja nuot kymmenen käsky-sanaa ja uskontunnustuksen ulkoa. Niin on hän lausunut sulawan lauseen. Tämän ja paljon muuta olen kuullut, kuullut monen miehen suusta, ja luotettawin niistä on Sammiston Ryöstä, joka ei koskaan naura eikä walehtele.

Juhani. Nimismies, sinä kunnan mies, ryntäisinpä sun tähtes waikka loimottawaan tuleen! No wie sinun musta, kiljuwa sonni! Woinhan tuskin uskoa.

Hapo. Raikki, niinkuin sanon. Mutta nähkäämme siis, etteiwät herrat juuri olekkaan niin suuria junkkareita kuin luullaan. Muistakaamme
tässä

Yhdestoista luku

tässä myös tuota Wiertolaista, joka leppyy aiwan pian ja suostui pyyntöömme kaikin puolin. Ja rowastimme, jos katselemme häntä ilman närää hyvän sydämen ja järjen suoralta kannalta, nousee, tiedän minä, edessämme ankaraan arwoon. Hän on kiivas, mutta oikea Herran wiinamäen mies, ja sanomattoman paljon on hän jo tehnyt seurakunnallemme hyvää. Rumonnut on hän monen ilkiwaltaisen krouwin; monen miehen ja hänen entisen jalkasiippansa on hän pakoittanut käymään lailliseen avioliittoon, ja monta naapurusta, jotka ennen weristellen toinen toistansa wainosiwat, on hän saattanut ihanimpaan sowintoon. Ja mitä on hän tahtonut, puuhaten meidän tähtemme? Meitä kristittyiksi kunnian miehiksi. Nyt on hän meidät jättänyt, mutta lausuu kuitenkin meistä niin ihanan toiwotuksen, että sydän lifistyy sitä muistellesa.

Tuomas. Mutta nytpä miehet lukemaan, nyt aapiskirja kouraan ja sanaa päähän waikka halkonuijalla.

Hapo. Lausuitpa jotain, josta, jos niin teemme, syntyy meille uusi onni. Ah, jos yksimielisesti käwisimme nyt tärkeään toimeen, siitä heltiämättä, ennenkuin työ on päätetty!

Juhani. Minä ymmärrän: Iskisimme aapiaseen kynsin ja hampain, siitä heltiämättä, ennenkuin olemme kufon hännän alla. Dikein! Rentiesi kohta päätämme jotain ja kerran päätettyämme sen teemme myös, teemme, waikka werta hikoillen. Onhan minulla pää kowa, kohden kowa, mutta löytyypä siinä kuitenkin yhtä ja toista, yhtä ja toista

Seitsemän weljestä

toista hywin närkkiäkin wärkkiä. Entköhän joka-päiväisen harjoituksen kautta woisi tullea kilpaa wiidenwuotisen tyttöraāsyn kanssa? Mitä en? Uhkeruus woittaa kowan onnen.

Hapo. Oi, Juhani! nostaahan sydäntäni tämä puhees, miehuutta ja järkeä täysi.

Juhani. Uhkeruushan kowan onnenkin woittaa. Niin, jos kerran käymme juoneen, ikenet irwisähän siinä pinnistelemme. Mutta asiaa käsket tuumiskella, wiisusti ja juuresta jaksain.

Hapo. Roettaa tahdomme, sillä tämä pykälä on mahtawa. Ratsokaat: ellemme osaa lukea, niin laillinen waimokin on meiltä kielletty hedelmä.

Timo. Jassoo! Ontos se niinkin? No wie sinun! Sittenhän kelpaa tuota koettaa, koska sen konstin kautta saan itselleni ehkä kelpo akankin, jos niin hulluksi tulisin. Mutta kukas tietää, kuinka täällä pojan päähän mällähtää? Sitä ei tiedä muut kuin Jumala.

Juhani. Uprisoitkaamme asiaa wiisusti: meillä on niin kovat päät.

eni taasen muutama päivä, ja eräänä iltana otettiin asia uudestaan keskusteltavaksi, ja yhteisesti päätettiin ruweta hartaudella luvun harjoitukseen.

Juhani. Rahden wuoden mentyä olsoon aapisirja pääs-

päässäni; se on sanottu. Mutta Timo parkaa minä surkuttelen; hänellä on vielä kovempi kallo kuin minulla, kaksin kerroin kovempi.

Timo. Älä yhtään huoli, waitka onkin se kaksin kerroin kovempi. No, no, sinä opit aapis-kirjas kahtena vuotena, minä siis neljänä. Niin, kärsimystähan siinä waan tarwitaan.

Juhani. Ras, kas, se sukkeluus tempasi lastusta joukon päiviä pois, kokonaisen vuoden. — Mutta, ai poika! olemmepa sen peijakkaan keltassa. Yksikin puhkaus siinä lasketaan, ja liemenä on aapiskirja, ennenkuin on se pääsfämme kanneesta kanteen. Jumala auttakoön meitä!

Timo. Aapiskirjani tahdon oppia.

Juhani. Sen tahdon minäkin, waitka tuo tuntuisi ja maistuisi, kuin pureskelis pieniä kiviä ja raakoja perunoita. Sen tahdon, koska on ro-wastimme niin hyvä ja laupias meitä kohtaan, että oikein tulee häntä armo. Mutta mistä saawutamme siewän ja suo-pean opettajan?

Hapo. Yhtä siinäkin tuumiskellut olen. Minä katson puolees, Cero. Jaa, jaa, sinulla on terävä pää, sitä ei taida kieltää. Mutta kiitä Jumalaa tästä lahjasta ja siirry meistä muutamafsi wiikoksi maailmalle, ewäskontti seljäsä ja aapiainen powessa. Mene jahti-woudin, tuon oiwallisen sudentutsijan opetettawaks. Hän on taitawa mies, ja minä tiedän, ettei hän sinulta kiellä opetustansa, warsinkin kun lupaamme hänelle palkinnoksi uhkean laskimaan ja paistiks muutamman koiras-metson. Mutta sinä, opittu-as
ta-

Seitsemän weljestä

tavallisen lukumäärän tärkeimmät osat, palaat silloin takaisin taas ja opetat meitä.

Juhani. Wai niin. Ero opettaisi meitä. Sm. Ero? Mutta älä tule sentähden ylpeäksi, Ero; sen minä sanon.

Ero. Pois se! Opettaja käyköön hyvillä esimerkeillä opetuslastensa edellä, muistaen ankaraa tilinteon päivää, koska hänen tulee sanoa: „tässä, Herrä, olen minä ja ne, jotka minulle annoit“.

Juhani. Ras, kas, joko pistätti? Mutta laita on tämä: sinä opetat minua, koska niin tahdon, tai olet äänettä kuin ahwen, koska tahdon, ja minä luen sinun edessäs aina tahtoni mukaan. Siinä se on. Kyllähän me sinun kuranseissa pidämme; sen tiedätkin. Mutta käypä tuo keino ehkä laatuun.

Tuomas. Paras keino, jonka Alapo vielä on keksinyt.

Juhani. Tuhannen rikkiä tästä keinoista!

Hapo. Ero, mitä aattelet asiasta itse?

Ero. Tahdonpa tuota aatella.

Hapo. Se käy päinsä, käy epäilemättä. — Mutta nyt mielin soutaa esiin ankarimman aatteeni, tuuman, joka seisoo ja kestää. Urheat pojat ja weljet! Nouskoon Impivaaraan uhkea uutistalo, nouskoon se korvesta seitsemän miehen voimalla. Niin, pöllisthyypä filmänne ja kummastellen katselette minua. Sitä en ihmettele. Mutta aatellaas perään: elinkeinomme täällä sydänmaassa käy vaikeammaksi päivä päivästä; harvoin täällä kuulemme enää kontion wihelystä

lystä ja harvoinpa metso korvessa kohahtaa edestämme ylös. Vieläpä huomaamme toisen asian, huomaamme, että „yhfin ei ole miehen hyvä olla“. Niinpä kerran mietiskelemme; mutta pysyköön laukana morsiusvuoteesta willi kiertolainen erämaassa, joka tuskin voi täyttää oman kurnailevan maarunsa, saati vielä waimon ja lasten. Mutta raiwatkaamme niituksi tuo awara korpi, pelloksi kuokkikaamme tämä kalterwa, kultainen aho, ja noustoon wähitellen pirttimme ympärille, jumisewalle pihalle, talli, ometta, riihi, luhti ja vielä muitakin huoneita aina tarvetta myöten. Ja niin on meillä aika talo, Impiwaaraksi kutsuttu, talo kunnollisempi syntymätoamme Jukolaa. Ja ennenkuin on tullut päivä, jona tuo wanha Jukola on omanamme taas, niin tässäpä ihanasti niitut wiheriöitsee, wiljaiset pellot lainehtii ja illan tullessa lähestyy meitä metsästä ammoowa, kirjawa karja.

Juhani. Saasteletpa forealla suulla. Mutta katsos, weljeni, meillä on jo entisestään talo, joka tosin on wuorottuna wieraalle nyt, mutta omamme on se taasen, mentyä muutaman vuoden.

Hapo. Mutta ennenkuin on mennyt tämä aika, niin olemme laiskajaaakkoja ilman wertaa, wiitsimme tuskin nostella enää tallukoitamme maasta, ja kaiketi on meillä silloin yhtä yörinen talo kuin ennenkin. Kuullut olen nahkapeitturin huonoksi mieheksi, saamattomaksi nahjukseksi, ja mitään näkywää muutosta ei ole vielä tapahtunut, ei pelloilla, ei niituilla. Ja waiikka toisinkin olis, niin ainahan parempi, että on meillä
yh-

Seitsemän weljestä

yhden talon sijasta kaksi: Jukola ja Impiivaara. On myös silloin arvomme noussut summattomasti ihmisten silmissä, ja waimoksi on meille tarjona moni pulski ja hehkuva Hämeen tyttö. Työhön ja toimeen, weljet! Työhön kaikkin woi-min; sillä tämä elämä maksaa tämän waiwan, ja ihmiskunta, näemme, ei olekkaan tuota pahempi wekkuli; ei, waan onpa, luulen minä, maailma meille niinkuin maailmalle me; ja hän, joka „alati wääräyttää kärsii“, hän katsokoon kuinka on laita hänen omassa posesanssa. Usein owat he meitä kiukkuisesti kohdelleet; tosi! mutta oikeammiten waan Toukolan juupelit, ja siihen on mielestäni ollut heillä hieman syytäkin. Kuinka hywänsä, mutta paras on sowinto ja rauha; ja rauhan woiimme jälleen rakentaa, jos waan täyttää päätä niin tahdomme. Ratsokaat: me askartelemme tässä ajan, niinkuin on tapa täällä säälisten miesten, ja tultuamme viimein Toukolan wainioille taas, katsahdawat meihin entiset wi-holliset wähän arwoikkaammin kuin ennen, ja jos me silloin annamme heille leppeitä katsantoja takaisin, niin nousee tuosta piankin yleisen sowinnon kirkas päivä. Tosin maksoi tämä meille paljon, maksoi työtä ja hammaista purewata waiwaa, mutta ilman näitä ei täällä milloinkaan toukoa tehdä. Ja huomattaat, asettakaat selkeästi sielunne filmän eteen, mikä on voitomme viimein: Me olemme miehiä, ystäviä kaikkein kanssa; taloja on meillä kaksi, tulewa aikamme aina „Syvän toiwon niemi“, ja hautamme tuolla elämän hämäräisellä rannalla ei nähtä

Bhdestoista luku

nähtä meille kauhistuksen kodoiksi, waan ihanaksi lepoammioiksi, himmeäiksi porstuiksi, autuaitten saliin.

Tuomas. Somasti sinä puhut ja oikein, ja minä suostun tahtoos. Weljet! kuulkaamme häntä, sillä tämä asia on mahtawa, se synnyttää elämämme uudestaan, kohottaa metsien reunalle aamun koin. Minä suostun!

Timo. Niin minäkin.

Simeoni. Jumala on kuullut meitä, ja elomme wakenee. Minä suostun Uapon ihaanaan tuumaan.

Eero. Minä suostun myös; sillä otammehan miehukkaan askeleen nyt.

Juhani. Entö tekis samoin minä, teidän kurja wanhin weljenne? Minä suostun, ja onnen päiwäksi kutsun aina tämän päivän. Olihan meitä jo lähestyä kahleet tai kruunun harmaa takki ja rumpujen pärinä, mutta nythän seisomme kautana kaikista näistä, keskellä kotometsiemme kohinaa. Niinpä sydänyönä meidän taitvaamme äkisti wakeni, ja tämä walkeus, niin toivokaamme, vielä poistaa kaikki pilwet ja „Jumalan kynttilät loistaa“, niinkuin paimen heloitellen laulaa. Ah! parastansa owat meitä kohtaan tehneet Jumala ja nimismies; parastamme myös mekin tahdomme nyt puolestamme koettaa.

Siitä

Seitsemän weljestä

iitä seuraavana päivänä he lähettivät weli Ceron astelemaan oppiretkellensä, warustettuna wahvasti. Tuohikontti seljässä, haarapuski olalla ja aapiskirja poijussa läksi hän waeltamaan kohden jahtiwoudin asuntoa. Mutta muut hankkivat itsellensä kuoffia ja rautalapioita ja rupesivat kuokkimaan pelloksi ahoa heidän pirttinsä ympärillä. Päiwä päiwältä lisääntyi siihen yhä enemmän ja enemmän turpeiksi pienennettyä maata; ja niin puolainwarille ja kiskantääpille rakettiin ituinen hauta. Mutta koska olivat kuokkineet ahon pinnasta waltaisen piirin, arwaten siinä olewan kyllin kylwöalaa seitsemän miehen elannoksi, siirtyivät he aholta korpeen alas ja rupesivat raiwaamaan niituksi satawuotista kuusistoa, joka torkkuen seisoi alapuolella ahoa, käärittynä sammaleiseen turkkiin. Silloin taas kirkwes kajahteli ympäri, ja rytinällä kaatui kuusi kosteiseen maahan. Ruuset he karšivat, kokosivat oksat kasoihin, wedettäwiksi talwella talon tarhaan, mutta hirret kantoivat he ylös kantoiselle aholle uuden riihen ja ometan rakennuspuiksi. Silloinpa kantaessa miehet wakaasti astelivat toinen toisensa jäljessä; ja kuudella lujalla olkapäällä lepäsi jykewä hirsi. Mutta tultuansa ylös töyrylle, laskiwat he, Juhnin huudon mukaan, yht'aikaa taakkansa alas, ja putosi hirsi jyrinällä, että maa tömähti, ja kohahtaen wastasi korpi. Niin laajeni heidän

niit-

Yhdestoista luku

niittunsa korven rannalta yhä kauemmas päiwään päin, ja niin saivat he aineita rakettarvia huoneita warten.

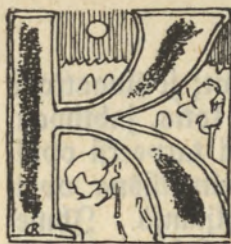
ero myös tefi ahterasti työtä oppiafsensa lukemaan, ja nopeasti edistyi hänen taitonsa. Lauwantai-iltoina palasi hän kotiansa tyhjillä pusseilla; mutta seuraavana maanantaina läfsi hän taasfen, seljäsä täytetty kontti ja olalla pullea haaralauffu, läfsi kouluun, aapiskirja powessa. Niin kului syksy, talwi läheni, ja weljekset heittiwät sekä pellot että niitut lepoon seuraawaffi kewääfsi ja rientsiwät hanffimaan muonaa niin elikoille kuin itsellensä. Syksyn koleissa metsissä he kaalailiwat ristiin rästiin koirinensa, tehden weristä niitosta; ja alas suon rannalle kohosi taasfen korkea heinäsuowa wanhaa Waltoa warten.

alwi oli tullut; jouluaattona palasi Cero kotia, jahtiwoudin mielestä tarpeeksi oppineena ja keltwollisna opettamaan weljiänsä. Ihmeteltävän kerkeästi oli hän oppinut. Selwästi luki hän sisältä, ja aapiskirjan taifi hän

Seitsemän weljestä

hän ulkoa kanteesta kanteen, niin myös wähän kaffismuksen. — Ja nyt, kun jouluku oli mennyt, alkoi luku ja puuha. Siinä opettajana istui Eero ja oppilaisina hänen weljensä, jotka yhdestä suusta huusivat kirjainten nimet, niinkuin nuorin weli heille saneli. Yhdestä suusta he huusivat, ja mäikkäi awara pirtti. Työlästä ja tuskaa täynnä oli heille tämä työ, tuskaa täynnä alussa warfinkin; surkeasti siinä puhkailtiin ja hikoiltiin. Enimmin taikista ponnisteli Juhanin sisu, har- taudesta järjisi hänen leukansa; ja torjakaiteleva Timo, joka istui hänen rinnallansa, sai häneltä monta wihaista nyrkin tyrkkäystä, kun taas en nyökähti alas kurjan pää. — Riisuotti myös weljeksiä, ettei Eero aina harjoitellut opettaja- wirkaansa suoralla wakuudella, waan hellitteli useinkin suustansa pistelewiä kompasanoja. Oli hän jo saanut weljiltänsä monta waroitusta, mutta mieltänsä wiehätti häntä.

erran eräänä talwisena päivänä, kun äkeä pakkas oli ulkona ja taivaan eteläiseltä reunalta paistoi melkein säteetön aurinko, istuivat weljekset pirttisänsä täydessä puuhassa, aapiskirjat kourissa. Rauas kuului heidän harras, mutta yksipintainen luku- kunka; ja alkoivat he nyt aapiston tällä erällä toiseen kertaan.

Eero

Yhdestoista luku

Eero. A.

Muut. A.

Eero. P.

Muut. P.

Eero. Niin, A on ensimmäinen aapiston kirjain ja Ö sen viimeinen. „A ja Ö, alku ja loppu, ensimmäinen ja viimeinen“, seisoo jos-sain raamatunkappaleessa. Mutta niinköhän toskaan olette kuulleet tai nähneet viimeisen ensimmäisenä, Ö:n A:na? Onhan se hieman kummallakin, kun tuo pitkuinen, tuo ennen viimeinen waiwainen on äkisti parwen ensimmäisenä kummopoitafena, jonka puoleen muut katsowat ylös niinkuin hunöörillä ja kunnioitufella, niinkuin jotakin isällisyhtä kohen, waiwta tapahtuufin se wähän ympyriäisillä silmillä. Mutta miksi poikkeen asioihin, joista ei ole meidän tekemistä nyt? Niin lufekaapas taas.

Juhani. Ymmärrätkö tarfotufses? Minä pelkään että ymmärrän. Mutta opeta nyt meitä koreasti, muutoin sinun peijakas perii.

Eero. Niin lufekaas kiltisti taas. E.

Muut. E.

Eero. E.

Muut. E, E, Uffä, Ree . . .

Juhani. „Wentta holl!“ Minä poloinen olen efsynyt. Mutta annetaampas mennä alusta alkaen kerta wielä.

Eero. A.

Muut. A.

Eero

Seitsemän weljestä

Eero. „A, P, E ummee nätkäpuuroo“. Mitä ymmärretään sillä lauseella, Juhani? Taidatko selittää sen?

Juhani. Koetanpa ottaa siitä pohdin. Lähtekääs vähän kanssani ulos te muut; sillä meillä on keskusteltavana tärkeä asia.

iin hän lausui, astui pihalle, ja muut seurasivat häntä; ja vähän levottomalla sydämellä rupesti nyt Eero arvelemaan, mitähän tarkoittaisi tämä heidän siirtymisensä ulos. Mutta weljekset tuumiskelivat pihalla, miten he parhaiten voisivat masentaa Eeron häijyä kompahimoa, joka saattoi hänen ilwehtimään, aapiskirja kourassa, ja tekemään pilkkaa ei ainoastaan heistä, vaan myös Jumalasta ja hänen sanastansa. Ja he tuomitsivat hänen ansainneeksi vakavan pieksiäisfaunan. Astuivat he taas pirttiin, ja tuore, koiruinen ruoska weli Juhaniin kourassa hirtitti Eeron sielua. Istkiwätpä poikaan Tuomas ja Simeoni kiinteillä kourilla; ja parastansa teki nyt Juhaniin hulja. Siinä Eero huusi, potti ja raiwosi, ja päästyänsä viimein, katsoi hän

Yhdestoista luku

hän ympärilleen hirmuisella, murhaavalla muodolla.

Juhani. Ras niin, otappas kirja kouraa taas ja opeta meitä siinä, junffari, ja muista tätä löyhlytystä, koska sun kanalla kieleä tahdosi tästä lähtien haastella pilkkasanoja. Wai niin! Ahah! Jokos sattui? Niin, niin, nyt on käynyt sinulle, niinkuin profeetallisesti ennustin jo vuosia sitten. Sillä „paha on viimein pilkkaajan palikka“, sen voit tietää. Ota kirjas, sanon minä, ja opeta meitä järkewällä ja siivolla tavalla, junffari.

Tuomas. Älä pure hammasta, vaan istu kiltisti jälleen tuohon pöydän päähän ja tee niinkuin käskemme. Tee se ilman yhtään murinata, muutoin keikkuu vielä ruoska minun kourassani, ja nousepa tuosta sitten pyry monin ferroin kiiwaampi kuin äsken.

lloi taas sen luku; mutta sanolipa Eero weljillensä kirjainten nimet kowin karnealla, purewalla äänellä ja tyräällä filmänistuiilla. Ja niinpä jyrteä henki Impiwaaran koulupöydän ääressä wallitti kauan, kunnes aika, mennessä muutama-

man

Seitsemän weljestä

man päivän, lievitti jälleen Eeron äfään mielen ja muodon. Niin harrastelivat weljekset ehtiäkseen lukemisen taitoon, ja edistyiikin heidän työnsä, waikka alussa sangen wittaa, warsinfin Timolta ja Juhanilta.

Rakhestoista Luku.

esä tuli ja työ wainiolla
alkoi. Weljekset mil-
loin kynteliwät ja äes-
teliwät peltoansa, mil-
loin raiwasiwat niittua

korwessa ja milloin taas rakenteliwät uutta
omettaansa kumisevalle aholle. Waikkeakki tuntui
heille alussa tämä raatamisen järjestys; mutta,
pakoittaen luontoansa, taisiwat he viimein täyt-
tää kaikki arkiopäiwät aamusta iltaan. Ja niin
walmistui heidän omettansa, heidän peltonsa
muuttui hienokki mullakki, ja yhä awarammakki
laajeni korwessa uusi niittu. Matasi heidän edes-
sään uhkea Luhtaniittu, monikantoisena, mättääl-
lisenä, mutta heinää tuottawana. Tuli tuosta
kylwönaita; silloin myiwät weljekset lohon met-
sästänsä taas ja ostiwat sen hinnalla rukiita.
Ja kylwi Tuomas Impiwaaran uuden pellon,
kolme tynnöriä ruista hän kylwi sen pölläwiin
sarfoihin. Siitä kohosi pian teräinen oras ja
wiheriöitsi muhkeana syyskuun raikkaissa tuu-
liissa.

Mutta

utta koinu kellästui, purppura-hameessansa seisoi haapa, ja illan kosteat sumut peittivät väilkyvään kohtuunsa Luhtaniitun. Oli syksy taas, ja weljekset eivät unohtaneet talven tarpeita; olivat he myös toimittaneet omettaansa kolme mullikkaa ja yhden nuoren, jukuripään sonnin. Ja loppui työ ja raataminen ulkona, jossa kaikki jo lepäsi kiuosten alla; mutta pirtissä jo alkoi askare toinen, askare aapiskirjan kanssa tuolla pöydän ääressä. Uhkerasti harjoittelivat weljekset lukua taas, ja heidän taitonsa karttui, vaikka vähitellen. Lukiivat he jo kelpo lailla sisältä, ja kävivät nyt puuhaan oppiaksensa ulkoa aapiaisen kappaleita; jämäten ja höristen joka nurkassa nyt pyrittiin kohden kulkua. Sinne ehtivät he myös viimein toinen toisensa jäljessä: ensimmäisenä Lauri, sitten Alapo ja Simeoni ja vihdoinpa Tuomasin, mutta kaukana heistä vielä työksentelivät Juhani ja Timo. Lopultahan pääsi myös Timokin toivottuun satamaan, koska Juhani vielä uskontunnustuksessa hikoili, huokaili ja kiukkuisena puhkaili. Leikkeliä hänen sydäntänsä, että hän oli viimeinen mies; mutta eihän auttanut tuossa muiden armo, vaan ainoasti oma ahkeruus ja työ. Sisältä luki hän ehkä selvemmin ja nopeammin kuin Timo, mutta voitipa Timo hänen taas ulkoa-oppimisessa.

Mutta

utta ne, joilla aapiskirja jo oli muistossa, päättivät nyt muutaman päivän jouten elää, katsoen iloisesti taatseen läpipäästyyn puuhaan ja waiwaan. Pyssy kädessä he hiihtelivät ympäri metsiä; ja kaatoi heidän luotinsa walkeaturttisen jäniksen lumisen näreen alla, kaatoi koirasmetson, jota kylmästä kömpelönä, höyhenet pörröissä, istui kuusen partaisella oksalla synkeän korven ja jylsivän nummen rajalla.

— Mutta pirtissä istui Juhani, istui ihan paitasillaan, puserrellen pöydänpäässä hifeä, aapiskirja kädessä. Rowin äteenä ja tuffaansa repien hän hieroskeli jytkewälehtistä kirjaansa. Tapahuipa tuossa usein, että hän, wihoisjansa hammasista purren, melkein kynneleitä wuodattaen, äkisti rynnäsi rahilta ylös, tempasi hawutufin nurkasta fouriinsa, nosti sen korkeuteen ja paiskasi tuimasti maahan taas; ja silloin pirtti jumahdi, ja keikahdi miehen lyhykäinen paita. Niin hän tuolloin tällöin isti kyntensä tuffiin; sillä suurella puuhalla juurtui aapiainen miehen aivoon. Mutta istuiipa hän taas pöydänno-kalle kertomaan waikeata kappaletta. Ja viimeinpä, tullessa kewään, oli hänkin oppinut kirjansa kannesta kanteen; ja ylspeästi katsahtaen painoi hän sen umpeen.

Ri-

inokset sulivat, wirtasivat wetenä alas niitulle ja niitulta Sompio-suohon; ja käwiwät nyt weljekset rakentamaan riihtänsä; perustiwat sen kappaleen mattan päähän pirtistä, tuonne ahon tasaisimmalle tanterelle ja kauas kaikui taas kirkosten paukkina ja nurkkanuijan jyske. Ja koska aurinko korkeimmallaan kiihiskeli yli taimaan, koska metsät ja niitut wiheriöitsiwät ja ruis teki terää, silloin seisoi walmiina Impiwaaran riihi. Jhanassa kesa-aatteesfansa nähtiin luonto, tuoksuen heilimöitsi pelto, ja parasta toivoivat Impiwaaran miehet. Mutta kerranpa tuuli äkisti wiskautui pohjoiseen, sieltä liehtoi hän tuimasti pitkän, suruisen päivän ja saattoi ilman wiileäksi, koleaksi. Wäsymättä hän liehtoi, kunnes viimein illan tullessa hän waikei ja waipui lepoon. Kuin hauta oli äänetön ja kylmä tämä yö, ja pellon powella makasi harmaa halla kuin tutehuttawa painajainen nuoren immen kutoistawalla powella. Ja seuraavana aamuna katseli aurinko murheisella filmällä yön tekoja, hyyrteistä, jäätynyttä laihopeltoa. Ustuiwät myös weljekset warhain pirtistänsä ulos, huomasiwat kamos-tuen hallan häwitystyön, ja synkeäksi käwi heidän mieltensä. Rahden, kolmen päivän päästä näkiwät he tuon ennen mehevän laihon walkeana, kuihtuneena edessänsä.

Juhani. Niin meni toiwomme, kultainen niittomme meni. Olki on jäljellä, mutta tähkää keikkuu siinä kuiwana, ilman ydintä ja woi-
maa.

maa. Niin, pojat, temmattiin meiltä tulewan vuoden suurus.

Tuomas. Rowa isku, warsinfin koska muis-
telemme, kuinka tiukka täällä jo on metsien otus.
Niinhän kuin ilwekset me samosimme menneenä
syksynä salot tuhansiin ristiin, ja saimme tuskin
talweksemme ravinnon.

Juhani. Mitä on siis tehtävänä? Emme-
hän vielä juuri näin heitä peltoamme, jonka me
hiellä ja waiwalla walmistimme ahon jäykästä
kamarasta.

Tuomas. Sitä emme tee, waan syksyllä
kylwämme peltomme taas, tietäin että waihtelee
täällä hallaiset ja hallattomat vuodet ja että
päältä iskein hallattomia löytyy kuitenkin enem-
min kuin noita kirottuja hyhrrupartaisia.

Hapo. Uskonpa hallan käywän tervehti-
mään meitä ehkä jokaisena kesänä, niin kauan
kuin Sompiosuo tuolla alhaalla on sammakkojen
ja karpaloin kotona. Niinpä kaiketi. Sentähden,
jos mielimme tästälähin säilytellä peltoamme
hallalta, niin kuiwattaamme suo, johtakaamme
wesi ja kosteus sen pohjasta pois, raiwaten ja
kaiwellen siihen oja. Ja siinäpä taasen lyömme
katki yhdellä iskulla: yht'aikaa poistamme pel-
loistamme hallan ja teemme itsellemme uutta
niittua.

Tuomas. Sen luullakseni katsomme par-
haaksi kaikki. Niin on meidän tehtävä, jos tah-
domme tänne sydänmaahan rakentaa itsellemme
taloa.

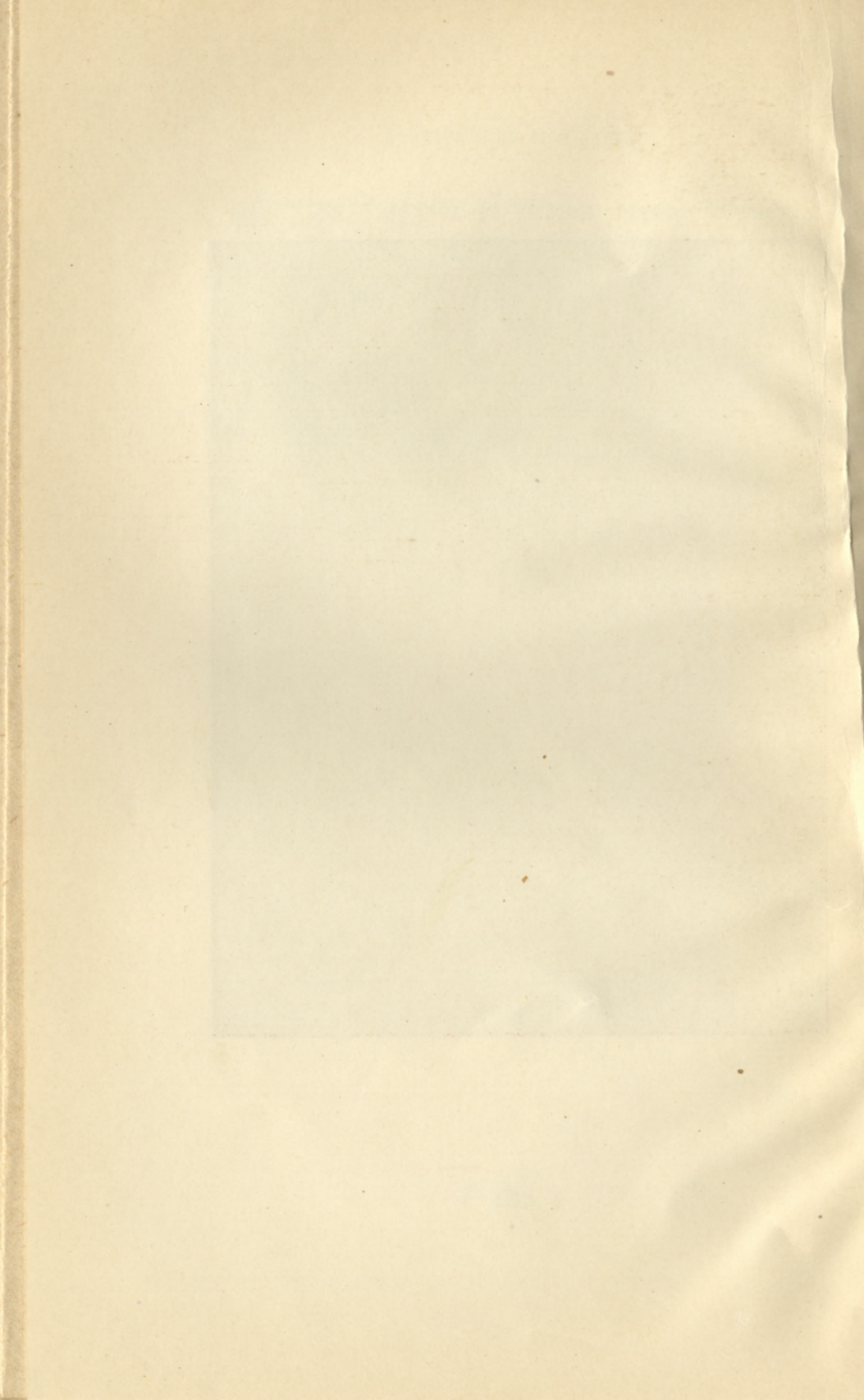
Seitsemän weljestä

apiot ja kirveet olalla, läksivät he eräänä päivänä alas suohon sitä raiwaamaan ja ojittamaan. Raiwoivat he ensin valta-ojan, suoran ja syvän, ja siihen johdattiivat pienempiä molemmilta puolilta; ja korkeita harjuja sammaleista, mudasta ja savesta nousi pian ojan partaille. Kasvoi siinä kiihtuvia, matalia koiruja; ne kaadettiin ja kannettiin kasoihin seuraavana kesänä poltettaviksi; ja uutta niittua karttui Impivaaran taloon. Niin he työksentelivät monta raskasta päivää warhaisesta aamusta myöhäiseen iltaan. Ja ojitettuna nähtiin lopulta suurin osa kolkkoa Sompiosuota, jonka pinta nyt rupeesi päivä päivältä käymään aina kiihemmäksi. — Mutta kylvöaika oli tullut, ja taas kylli Tuomas pellon, ja pian kohosi maasta oras. — Salvensa wiettiwät weljekset samoin kuin menneen, lukua harjoitellen; ja olipa viimein vähäkatismus tarttunut heidän muistonsa. Mutta eivät pysäyneet vielä Eero, Lauri ja Ulo, vaan jatkoivat lukuansa yhä eteenpäin kohden katkismuksen loppua. Näikäisellä watsalla istuivat he monta päivää kirjansa ääressä; sillä huonosti oli otus kanttunut menneenä syksynä, ja lyhyempi kuin ennen oli ollut heidän aikansa pyyntiin. Se kyllä retkeilivät metsissä nytkin, hiihdellen ympäri, mutta tiukka oli heidän waiwansa palsta.

Tu-

ulipa viimein wiheriöitsewä kesä, ja reheänä kasvoi ruis Impiivaaran pelloilla. Mutta kerran taas tuuli äkisti pohjoiseen kääntyi, sieltä liehtoi hän tuimasti pitkän kesäpäivän, kunnes hän illan tulleessa waimeni ja waipui lepoon. Ruin hauta, niin äänetön ja kylmä oli yö, ja pellon powella mafasi harmaa halla, hengittäen tuoloa kylmää. Warhain seuraavana aamuna astuivat weljekset pirtistänsä ulos ja katselivat kauhistuen hävitystä wainiolla. Ja walkeana, lakastuneena kajasti pian äsken wiheriöitsewä laiho. Tuumiskelivat miehet mitä nyt tehdä ja mihin keinoon ryhtyä, ja harkitsivat parhaaksi raiwaten ja kairwitten perinpohjin kuitwata Sompiosuon, josta he tiesivät hallan noussewan heidän pelloillensa. Niin he päättivät, ja möyräilivät ja kairwelivat sumuisessa suossa, kulesessa kuumen kesän, nähden usein mieltä synkistävää nälkää. Oli silloin työpäiwä raskas; wäsyneinä käyskelivät he kotiansa wasta aurin gon laskeessa, ja tuskan ja waitwan musta juonne ympäröitsi waimun miehen huulet.

Mutta

Seitsemän weljestä

utta syksyn tullessa oli suojo reunasta reunaan ojaassa ja kuivaksi nurmeksi muuttunut sen kamara; ja oli siinä weljeksillä uusi, oivalinen niittu, lakea Sompioniittu. Taasen pelto kylvettiin, ja kuokittu oli uusia sarkojakin ahosta kesätylvöä warten tulewaksi kewääksi. Mutta metsäotuksen karttumista oli kowin hämmentänyt menneen kewään kylmyys, ja vähemmin kuin koskaan ennen ehtivät nyt weljekset hankkia waroja talweksi. Rowin siis kiristi heitä nälkä tämän talwen kuluesssa, jona syllänpaksu lumi peitti maan ja pakkasen oli ankara. Seinät paukahtelivat, kivet ja kalliot halkesivat, ja pienet lintuset putoilivat lumisiukaleina, kuolleina ilmasta alas. Suomasipa usein matkamies, että sylki hänen suustansa jäätyi ilmassa kiinteäksi palloksi, ja kun ehti se maahan, liukui se kilisten tallan sileällä jäljellä. — Eräänä tämänkaltaisena päivänä, kun pohjoinen kiljui waalean, kirkaan, kylmästä kipe-
nöitsewän taiwaan alla, istuivat weljekset pirttinsä hiottawassa lämpimässä, keskustellen tilastansa, millä keinolla tyydytettäisiin nautuwa maha.

Juhani. Tämä ei käy laatuun. Enemmin kuin wuorokausi on mennyt, sitten kun wiimeiseksi söin. Ja mitä herkkua söin silloin ja kuinka suuren kimpaleen? Tuhannen tulimmaista! kaffi kuivaa, pihkaista orawan koipea. Mutta sellai-
sesta

sestä atriasta ei ole aikamiehen mako suuriakaan tietävänänsä. Mitä sanot, Tuomas?

Tuomas. Siristä nälkävyötäs.

Juhani. Ratso: olenpa keskeltä pieni kuin armahin röökinä, pieni kuin ruskea vihalainen; mutta se konsti ei auta meitä iäksi. Ei auta, waan mikä on tehtävämme, se tehkäämme ja pian. Sydän kivistuu, weljeni, sydän kivistuu ja folkosta ikävyhdestä laastuu miehen mieli.

Simeoni. Olisko tässä enää muuta keinoa edessämme, kuin maantie, kerjäläisen pitkä ja kova peltosarka?

Juhani. Se olkoon viimeinen pelastuksen tie. — Mutta minä hengitän kuin tyhjästä tynnöristä. Eikö enää keksi yhtään ainoata konstia ja kouffua weli Uapon aivo?

Hapo. Mitä voimme saattaa matkaan tyhjästä?

Juhani. Tyhjästähän on luotu koko tämä maailman. Miksi ei syntyisi siitä sitten edes yksi lappale tamppukakua?

Hapo. Jos kaikkivaltiaita olisimme.

Juhani. Ah! jos olisimme edes heidän pikenttipoikiansa, niin nytpä hyppelisimme tuolla kultaisilla kartanoilla, ja mannaa, pojat, paljasta mannaa söisimme ja hunajaa joisimme kuin wettä wirrasta waan. Niinpä herrastelisimme; ja syljestellen kuuntelisimme, kun jokin kerjäläisrukkamaan päältä meille kertoilisi seitsemästä viheliäisestä weljestestä tuolla alhaalla mutaisen Sompiosuon warrella, jotta ohjentelewat sawuisessa pirtissä, kuin nahkasiivet toinen toisensa niskoilla

Seitsemän weljestä

toilla hongan holossa, ja näkivät nälkää kuin sudet.

Cero. Mitä turhia kuwait? Räkäämme Ruokkalan korpeen tarkemmin tutkimaan tuota seutua, jonka syksyllä liian helposti heitimme.

Juhani. Kontiot menivät sieltä hiiteen; se on melkein wisfi asia.

Cero. Melkein! Mikä hulluus tässä istua nälässäämme ristissä käsin, kun ehkä voimme toimittaa itsellemme oivalliset paistit. Toivomme on heikko, mutta koettakaamme, lähtekäämme mainittuun korpeen, ja ellemme kohtaa siellä karhua, niin kenties jonkun muun otuksen. Mutta jos ei tämäkään onnistuisi, niin onhan silloin lähellä Ruokkalan talo, josta saamme lainaksi ainakin leivän miestä kohden ja ehkä vielä muutaman wakan herneitäkin. Ihmisiin on tässä viimeinkin turvattawa, ellei omat keinomme onnistuisi. Mutta me otamme lainaksi ja maksamme, koska jaksamme.

iin haasteli Cero, ja wihdoin muuttikin parhaaksi harkitsivat hänen neuvoansa seurata. Pysyit kainalossa, läksivät he toirinensa hiihtämään kohden Ruokkalan korpea. Eiikkaasti sukki hangella juoksi, mutta huohottain ja hitaammin kuin en-

ennen nyt retkeilivät weljekset; heidän polwiensa entinen jäntevyys tuntui jotenkin hervottomaksi. Lopulta ehtivät he taroitettuun tienoonsa ja rupesivat hiihtelemään tuonne tänne kohden kaikkia suuntia, etsien kontiota, waan aiwan turhaan. Jltä läheni; weljekset heittivät jo kaiken toivon, mutta päättivät Ceron kehoituksesta vielä kerran etsiä erään metsäisen kallion ympäristöä koreksa. Heidän sinne tultuansa, nousi pian tuima haukunta, ja ulos jynkästä kuusistosta rynnäsi karhu, kiirehti pois, ja pyrynä pyöriskeli lumi hänen jäljessään. Suoksi hän, monialle mutkistellen, monialle kaarrellen liukuivat weljekset kiiltävillä sukullansa, ja koirien mekastavasta äänestä karheasti jorotteli pakkasen äkeä ilma. Kuuluipa viimein ampaus Suomaan pysäystä, ja werta muodattaen ryömi kontio hangesa. Karasivat hänen päällensä koirat, läheni häntä mies jykewällä karhunkeihäällänsä, ja siinä melkein ilman yhtään vastaanrynnistystä otti otso kuolemansa miehen keihäältä ja koirien hampaista. Ulas kämmenillensä hän waipui ja puhalti ulos henkensä hurmeiseen lumeen. Mutta tuskin tämä olikaan tapahtunut ja weljekset kokoontuneet saaliinsa ympärille, niin jopa metsästä taas kuului tulinen haukunta ja reuhu. Silloin kaks nuorta, vuosunkuntaista karhua kiippaisi, koiria paeten, ulos konnostansa, muutama sata askelta pois sen talvisijasta, joka ensiksi kohdattiin ja saatutettiin. Ja nousi kiivas tappelus willaisten penikkain ja rohkean Killin ja Riiskin välille, joka purewana, werisenä kesti, kunnes weljekset keihäinensä riensivät

Seitsemän weljestä

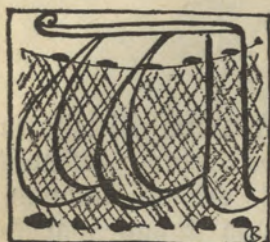
sivät apuun koirillensa. Pian myös kaatoivat he kiukkuisesti taistelevat mullikarhut ja lopettivat karvoja pyryttävän leikin.

utta ilta oli tullut; kannettiin lihava saalis kuusisen, sammaleisen kallion juurelle ja tehtiin walkea. Mutta walkean tuuliselle puolelle rakettiin yösiijat partaisista harvuisista, ja harvuisista kohotettiin werho seinästen ja karantojen nojalle, joka esti tuulen liehtomasta ja saattoi nuotion liekin suojeasti loimottamaan. Siitä kävivät nyt weljekset maistavan illallisen toimeen, piirsivät ja nylkivät emäkontion muhkean kääpän, leikkasivat siitä pehmeitä wiiluja, paistoiivat ne tulesa ja täyttivät mieluisasti nälkäiset watsansa, eivätkä myös unohtaneet Killiä ja Riiskiä. Ja nukkuiwat he pian partaiselle vuoteellensa, koska wäsynyt ruumis oli rawittu ja murhe nälästä moneksi päiväksi poistettu. Herttaisesti lepäsivät myös koirat, juostuansa kauan ja kiivaasti; lepäsivät, leuka kypälällä, tuolloin tällöin awaten silmiänsä, jotka jalolla tyhneydellä oliwat teroitettut kohden werisiä otuksia kinosella. Lepäsivät he kaikki nuotion leimutessa ja taiwaan tähtien pilkkiesä; mutta heidän ympärillään kiiwettuneissa kuusissa paukahteli pakkaneen ja jylhässä metsässä weisat-
li-

liwat kylmät, huokailewat tuulet. Ja aamun wäljetessä läksiwät weljekset hiihtelemään saaliinensa kohden kotoa taas; ja raskas oli heidän taakkansa, mutta hauska.

Arhainen ja kaunis oli seuraava kewät. Uhkerasti harjoittelivat weljekset kalastamista kirkkaalla Ilvesjärvenellä; ja heidän werkkoonsa takertui tai onkeensa tarttui moni tyrmyniskainen ahven ja kultakylkinen sörwa. Rannalla, tuoksuawan tuomen werhossa he istuivat monen kelmeän kesäaamun kajastaessa, lippaellen ylös ongillansa Uhtolan kiiltävää karjaa. Siinä sorsat naristen lentelivät pitkin järven öljytyhnettä pintaa, ja weljesten luoti heistä kaatoi lennosta monta. Kaunis oli kewät niin Ilvesjärven rannoilla kuin niituilla ja laihopelloilla Impiwaaran pirtin ympärillä, jossa uhkea wilja rehoitti, kaswain päiwien hohtawassa paisteessa ja öitten lempeässä wiileessä. Riehui tänäkin kesänä monasti tuima pohjoinen, saattaen viimein koljon ja tyhnen yön, mutta syväällä Sompioniitun pohjassa makkasi halla, teroitellen korwiansa, waan woimatonna kohottamaan päätänsä nurmen kamaran alta ylös. Niin kasvoi pellolla wilja ja niitulla heinä tänä heleänä kesänä, ja wälistä lempeä sade taas kasteli tuoksuawaa maata. Selteisessä
pou-

Seitsemän weljestä

poudassa niitettiin niitut ja leikattiin pellon raskastähkäiset rukiit; ja korkeina torneina seisowat niin suowat Luhta- ja Sompioniituilla kuin aumat pirtin ympärillä. Runsaaimman sadon tuotti tämä kesä, jota weljekset aina riemuiten muisteliwat „kultaisena kesänä“.

utta koska wilja oli leikattu ja kylwö tehty, läksiwät weljekset eräänä lauantai-aamuna lauan warustetulle retkellensä, läksiwät pappilaan rowastin tutkinnon alle. Isällisesti, lempeästi kohteli heitä rowasti, ja huomasi pian suureksi iloksensa, että heidän lufutaitonsa oli moitteeton, wieläpä yhden ja toisen wallan kiitettävä. Laurin julisti hän parhaaksi lukijaksi Toukolan suuressa kylässä. Vieläpä huomasi hän heidän käsityksensä uskonopissa yleiseen selwäksi, wilpittömäksi. Sentähden, koska he wiikon päästä seuraavana sunnuntaina palasivat rippikirkosta kotiansa, oli heillä jokaisella kädessä nahkatansinen uusi-testamentti, rowastin lahjoittama ahkeruuden palkinnoksi. Tyytyväisinä, mutta wakarilla kaswoilla astuiwat he pirtiinsä, jonka Tammiston Ryösti, heidän karjanhoitajansa menneen wiikon kuluesssa, oli lafaissnut ja lehdittänyt. Mutta koska he olivat atrioinneet

neet ja Ryösti heistä poistunut, istuivat he kumpin itseksensä tutkistelemaan raamattua; ja syvä äänettömyys vallitsi huoneessa.

Niin meni suloinen kesä, tuli syksy raitas ja viileä, tuli talvi ja onnellinen kesä taas. Niin vuodet, jotka nyt seurasivat, saattoivat onnea ja menestystä Impiivaaran taloon. Ahkeruus on onnen lähde, ja ahkerasti puuhasiivat ja toimittelivat veljekset, josta pellot laajenivat yhä enemmän ja enemmän, viljaa karttui aitan laariin, hevosia talliin ja nautoja omettaan orsien alle.

Sisoi vielä tallissa tuo vanha, yksilmäinen Valko, mutta kahden puolen häntä hinkaloisinaan kaksi luiskeata warjaa, toinen ostettu Sammistosta, toinen Ruokkalan waarilta. Terävästi rouskuttelivat warjat peltoedon kirkasta heinää ja, katsah-
taen lapselkaalla huolettomuudella, tekivät tuolloin tällöin vähän kiusaakin wanhukselle heidän keskellensä, mielen tervehtiä häntä matalan vä-
li-

Seitsemän weljestä

luseinän yli. Mutta äkeänä, korvat niuhossa, Walfo seisoo, ja heinissä lepää hänen riippuva huulensa, kun wanhat, kuluneet hampaat kalsusti pienentää ruokaa. — Ryhminen nautaa seisoo talon ometassa. Jos aukaisit sen ovia, niin katsoi sinua vastaan kahdeksan wilpitöntä, waka-waa lehmännaamaa ja kaksi sonnia, kuin kaksi juurewaa terwaslantoa. Jopa wanhempi heistä on tuomittu tulewana kewäänä kadottamaan wapautensa ja suostumaan wetohärjän kohtaloon, mutta nuorempi tuossa saa edelleen omassa wallassaan sorkehia karjamailla. — Niin talon ometassa, jossa ahkerimmin kaitista askarteli Simeonin nuhteeton käsi.

ouxi wähitellen kaitti talonpojan talossa tarpeelliset huoneetkin Impiwaaran pihalle. Niinpä kohosi myös oivallinen sauna pihan ja pellon rajalle, ja silloin katosi pirtistä parwi, katosi sen owinurkasta kiuwas-uuni, ja sijaan rakettiin korsteini, taloissa tavallinen. Rakettiin palhotuista kuusista uhkea laattia, joka, ennen alkaen wasta huoneen puolesta pituudesta, ulettui nyt periltä aina kynnykselle. Vielä lyötiin entisten läpien sijaan seiiniin kolme walaise-waa affunaa. Ja nyt, kun katsahdit huoneesta ulos päivän puoleen, näit talon pellot ja Luhtaniitun peltojen alla, kauempana toisen, lakeam-

man

man niitun, entisen Sompiosuon. Salki peltojen ja niittujen kulki talon tie kohden kirkkoa ja entistä kotoa, juoksi niitusta tiuhaan kuusistoon, siitä pitkin nummea Teerimäen harjulle, joka ko-
meana haamoitti etelässä kimmeltävien pilvien rajalla. Koska länteen katsahdit, näit peltojen takana sammaleisia kallionkieluja, tuolla ja täällä matalan, mutta jäntevän männyn, jonka huoju-
walla latvalla aurinko usein kesä-iltana säteili. Mutta pirtin pohjoinen alkuna katseli jynkästi kohden Impiivaaran jyrkkää vuorta. Niin osoit-
teli itsensä eteesi maailma, koska lateassa tuvasa katsahdit alkunoista ulos ilmoihin. Mutta jos
aukaisit huoneen raskaan oven ja iskit filmäs itään ja koilliseen, niin huomasit kiivisen, kantois-
sen ahon, ahon reunalla nummen ja jylhewän hongiston, jonka helmasta astui kesän aurinko tai-
waalle ylös. Tämänkaltaisen oli luonnon muoto Impiivaaran ympärillä, joka nyt oli nousemassa
waltaiseksi taloksi.

uutuksesta, joka tapahtui wel-
jeksisä ja tämän kautta Im-
piivaaran pihoilla ja wai-
nioilla, kulki pian maine ym-
päri pitäjää. Tuota ensin
tuskin uskottiin, mutta maine
pyysi totena, jota kummas-
tuen kerrottiin; ja rupeipa
wähitellen noustamaan weljekille arwoa ja tun-
niaa.

Seitsemän weljestä

niaa. Itse kuitenkin he harvoin siirtyivät omilta maisemiltaan pois; ja syntymätaloansa eivät he tahtoneet nähdä, ennenkuin oli tullut aika, jona Jukola oli heidän oman sa taas. Sen lupauksen olivat he tehneet ja ainapa karttelivat he matkan päästäkään näkemästä kotonsa armaita wainioita.

ulipa viimeinen kesä niistä kymmenestä vuodesta, joiksi Jukola oli annettu wieraan wiljeltäväksi; ja syksyllä oli siis weljeksillä walta muuttaa syntymätaloonsa takaisin. — Oli kesäkuussa kirkas ja lämmin sunnuntaipäivä; Impiwaaran awatusta owesta wirtasi sisään auringon heleä paiste, kuwaten kultaisen kaawan turvan lehditehyille laattialle. Pöydän ääressä istuivat äänettöminä Tuomas ja Simeoni, lukien kumpikin uutta-testamenttiansa; Juhani, Timo ja Cero käyskeliwät ulkona wiljamailla ja katseliwat ihastellen tämän herttaisen kesän kukoistawaa kauneutta; ääneti waelteli metsässä Lauri, mutta Alapo oli käynyt tervehtimään Sammiston Ryöstä. Sinisenä kaarteli taiwas, ilmasa liehtoi hiljainen länsituuli, uudessa lehtiwaipassansa wätkähyi mäellä koiru, ja walkeawahtoinen pihlaja lewitti tuoksua ympärillensä kauas. Impiwaaran pellolla laine lainetta liepeästi ajeli ja wilja wäl-

fäh-

